

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Altistuksen estimointi: patogeenit jyrсийöiden matkassa

Jukka Ranta

loppuseminaari

Riskinarviointi

26.8.2020

Altistuksen estimointi

- I. Patogeenien esiintyvyyden arviointi. (%).
  - II. Jyrsijäpopulaation koon arviointi. (N).
  - III. Sisätiloihin kulkeutuvien jyrsijöiden osuuden arviointi. (%).
- Arvioiden yhdistäminen: millä todennäköisyydellä *ainakin yksi* patogeenia kantava jyrsijä onnistuu pääsemään sisälle, yhdellä tilalla, tutkimusajanjaksona.

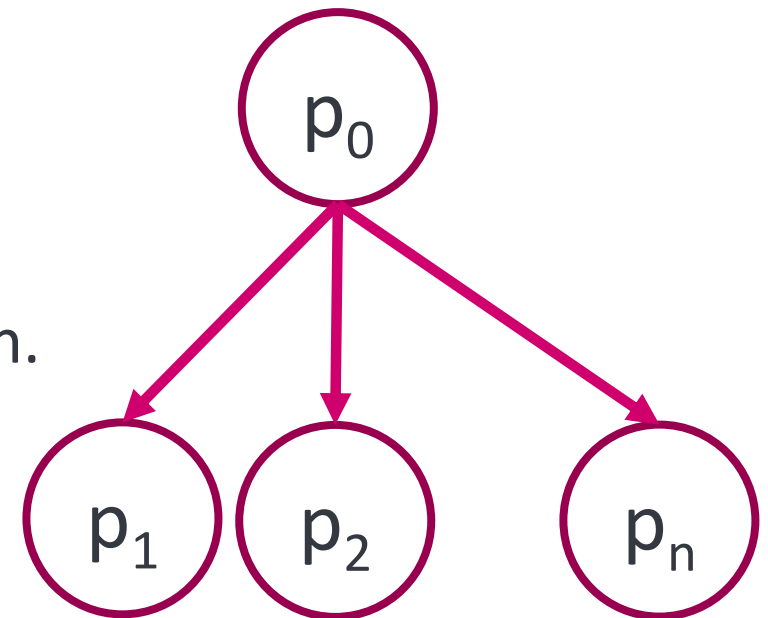

Patogeenien esiintyvyyden arviointi

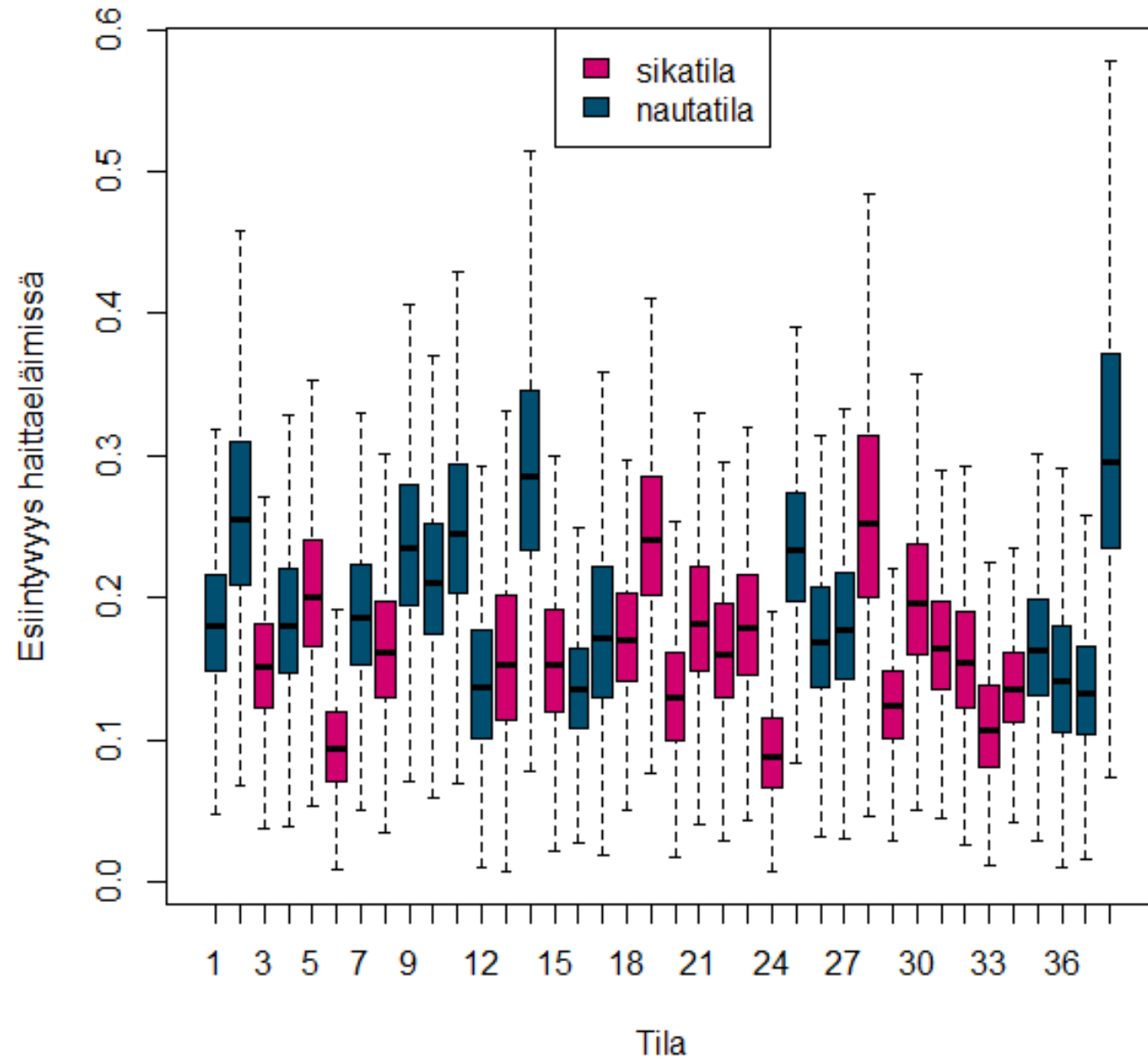
- Ottaen huomioon yksilömäärät (n) yhdistenäytteissä:

$$P(\text{yhdistenäyte positiivinen}) = 1 - (1 - p)^n$$

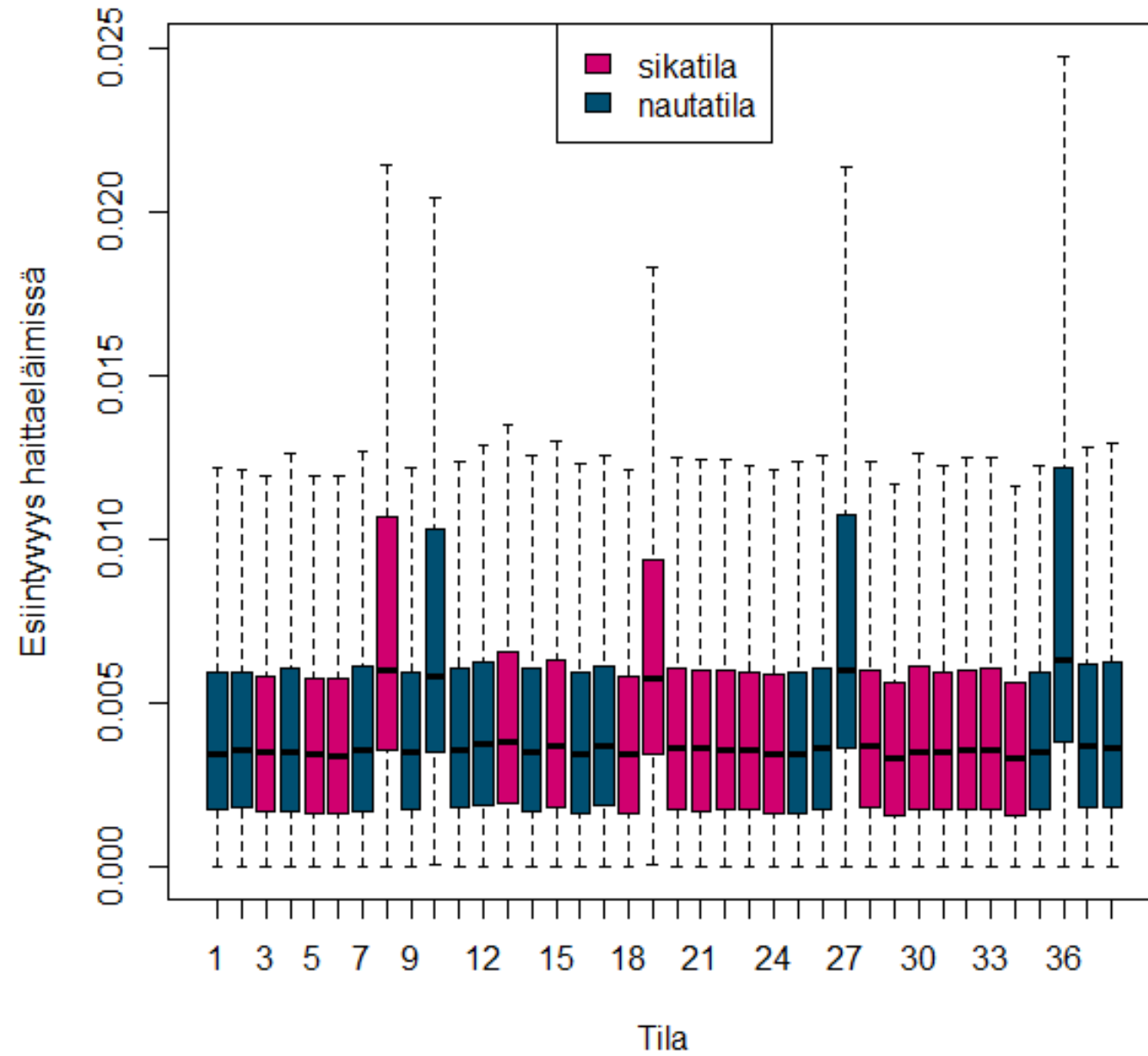
- Jokaiselle tilalle ja kontrollialueelle ”oma p_i ”, jokaiselle patogeenille.
- Hierarkkinen malli: $\text{logit}(p_i) \sim \text{Normal}(\text{logit}(p_0), \sigma^2)$ jossa p_0 on yleiskeskisarvo ja σ^2 kuvaa kuinka suurta on yksittäisten tilojen/alueiden vaihtelu yleiskeskisarvostaan.

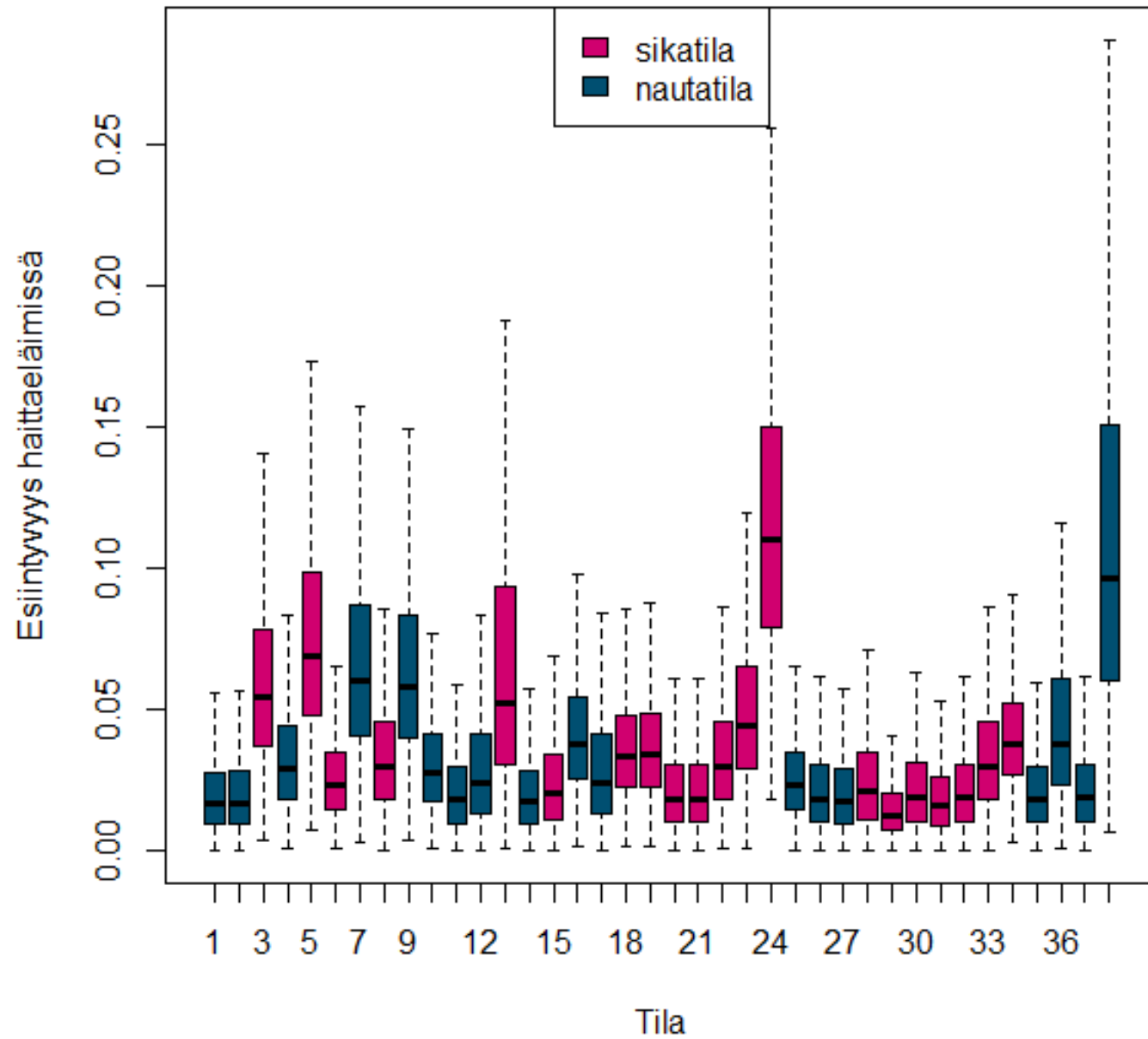
Kampylobakteeri haittaeläimissä

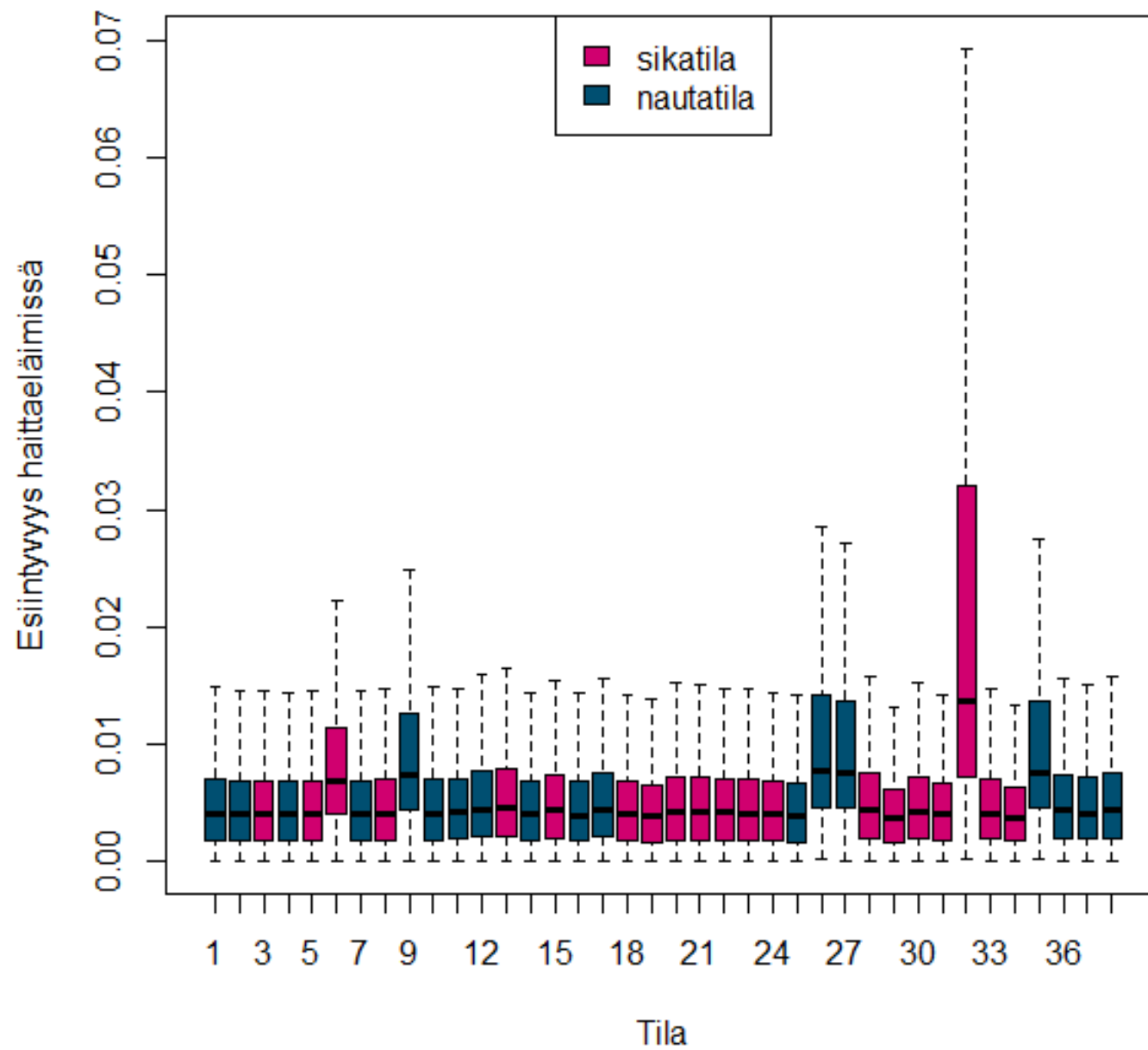
Salmonella haittaeläimissä

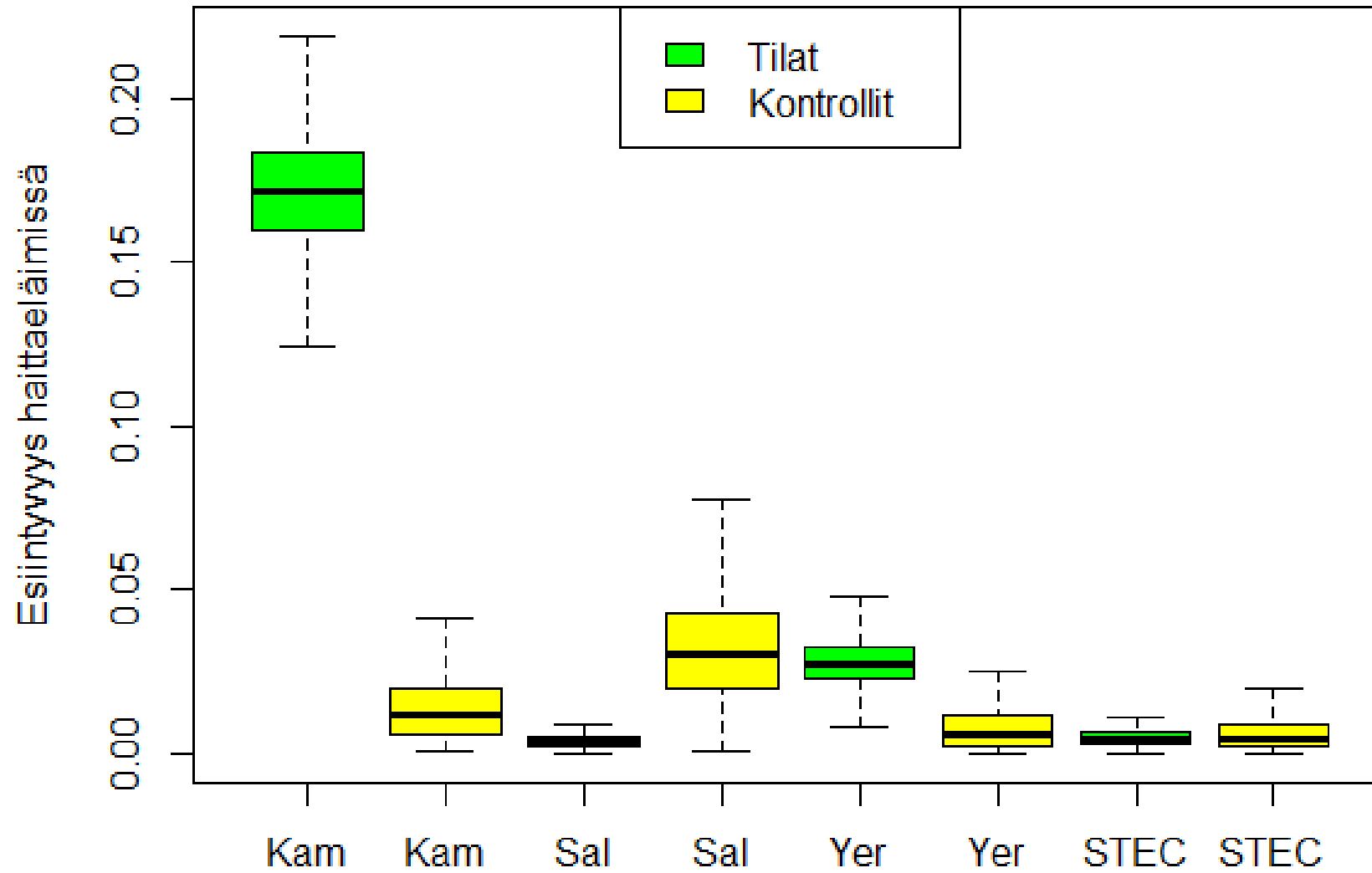
Yersinia haittaeläimissä

STEC haittaeläimissä

Esiintyvyys tiloilla ja kontrollialueissa keskimäärin

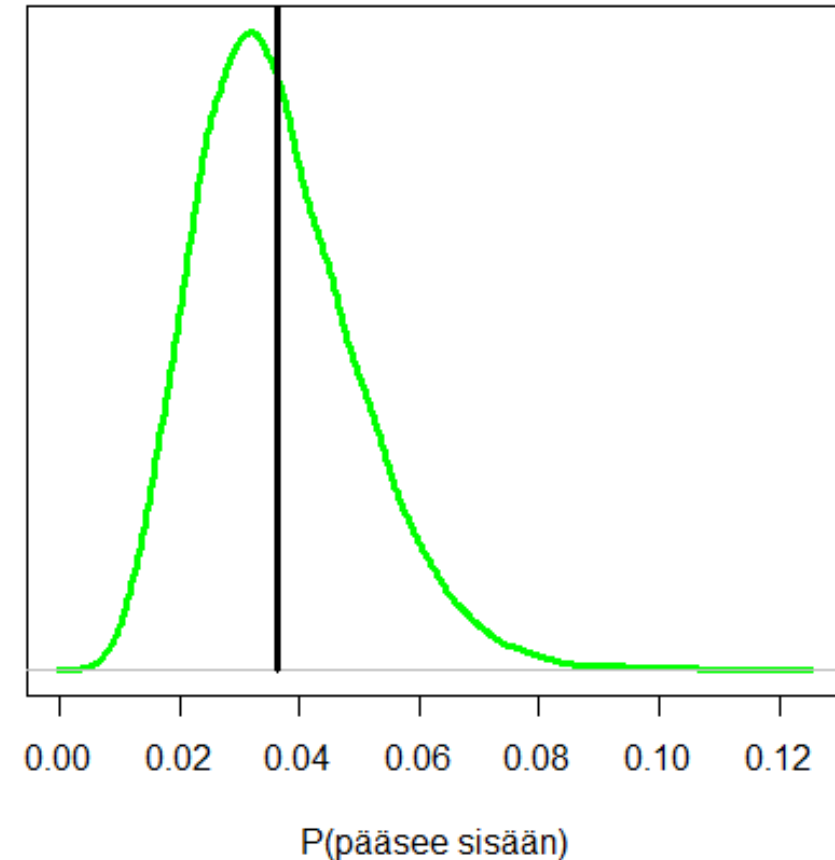
Jyrsijäpopulaation koon arviointi

- Tilan läheisyydessä liikkuvan populaation koon arviointia voidaan tehdä pyydystyskokeiden tuloksista.
  - Jos uusilla pyyntikerroilla saadaan kiinni vain jo aiemmin merkattuja, populaatio on todennäköisesti pieni.
  - Jos saadaan kiinni paljon aiemmin merkkamattomia, populaatio on todennäköisesti suuri.
- Tämä voidaan kirjoittaa tilastollisena mallina josta voidaan estimoida pyydystämistodennäköisyys ja populaation koko, tiloilla A,B,C.
- Lisäksi tiedetään osuus merkatuista jotka päätyivät lopuksi sisätiloihin.

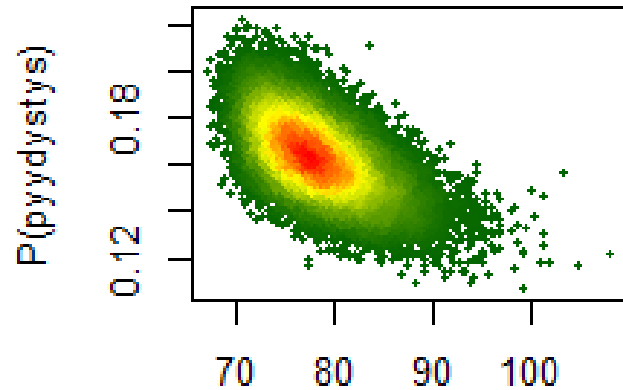
Sisätiloista pyydystettyjen osuus markatuista

- Vain $6/184 \approx 4\%$ todettiin sisätiloissa.
- → Arvio: 1.5 % - 6.7 %

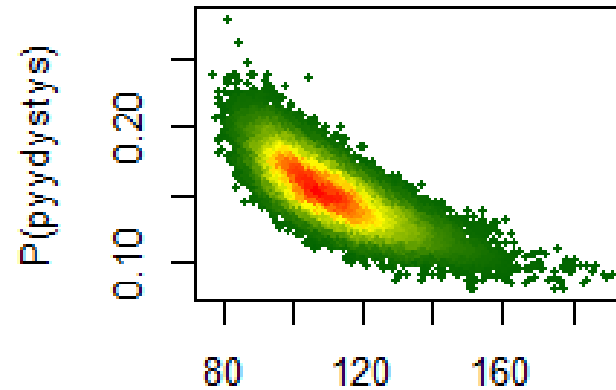

tila A

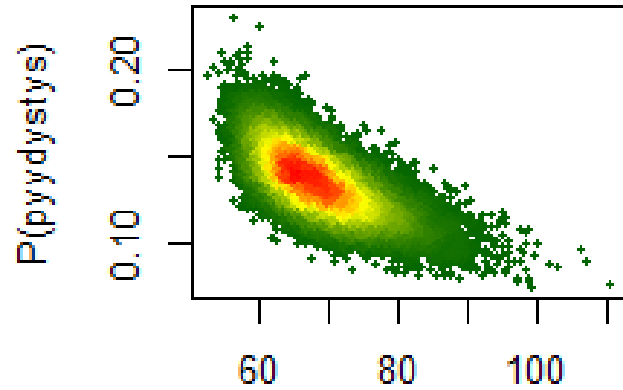
Jyrsijöitä

tila B

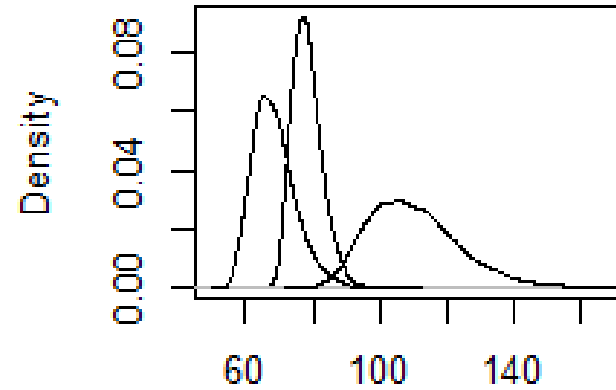
Jyrsijöitä

tila C

Jyrsijöitä

Tilat A,B,C

Jyrsijöitä

Altistuminen: kooste osamallien tuloksista

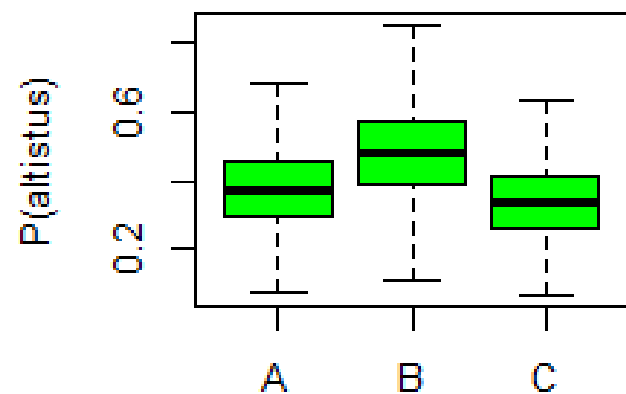
- Todennäköisyys että jyrsijä kantaa patogeenia: p
- Todennäköisyys että jyrsijä pääsee sisätiloihin: P_{in}
- Jyrsijäpopulaation koko tilan ympäristössä: N
- Todennäköisyys että ainakin yksi patogeenia kantava jyrsijä pääsee sisään:

$$P(\text{altistuminen}) = 1 - (1 - P_{in} * p)^N$$

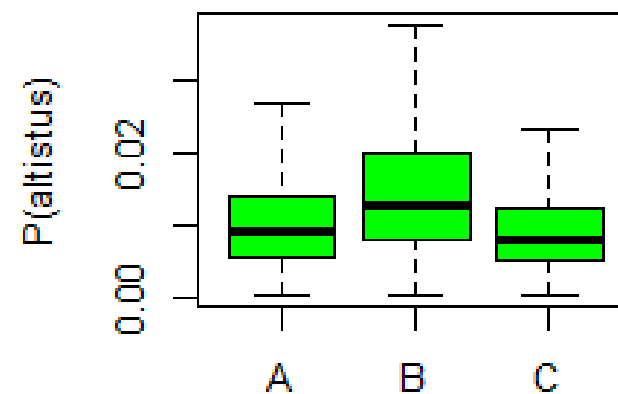
- Kaikille kolmelle parametrille lasketusta epävarmuusjakaumasta saadaan arvio altistumisen todennäköisyydestä.
- Huom: yhdelle tilalle, pyyntikokeiden keston mukaisena aikajaksona.

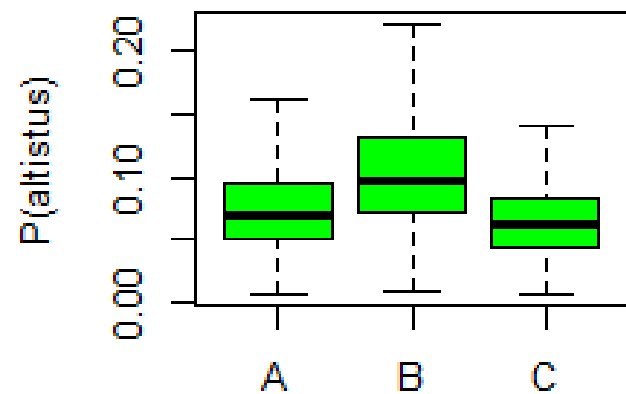
Kampylobakteeri

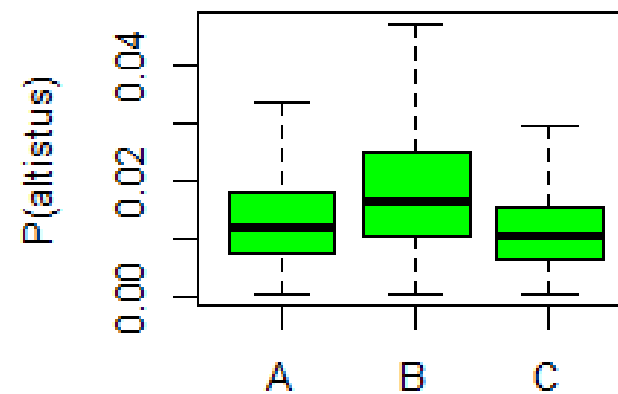
Salmonella

Yersinia

STEC

Pohdiskelua numeroilla

- Jos salmonella-altistuminen tapahtuu vastaavana aikajaksona (kuukausi) yhdellä tilalla todennäköisyydellä 1%, niin sadalla tilalla keskimäärin 1 altistuisi. Tuhannella kymmenen.
- Jos aikajakso tuplataan, niin kertyvä altistuminen tuplaantuu. –Olettaen että tilanne säilyy samana.
- Tuloksissa arvioitiin vain altistumista, ei sen seurauksena tapahtuvan infektion tai kontaminaation mahdollisuutta per altistumiskerta.
- Salmonellalle pienempi altistus, kampakobakteerille selvästi suurin.

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

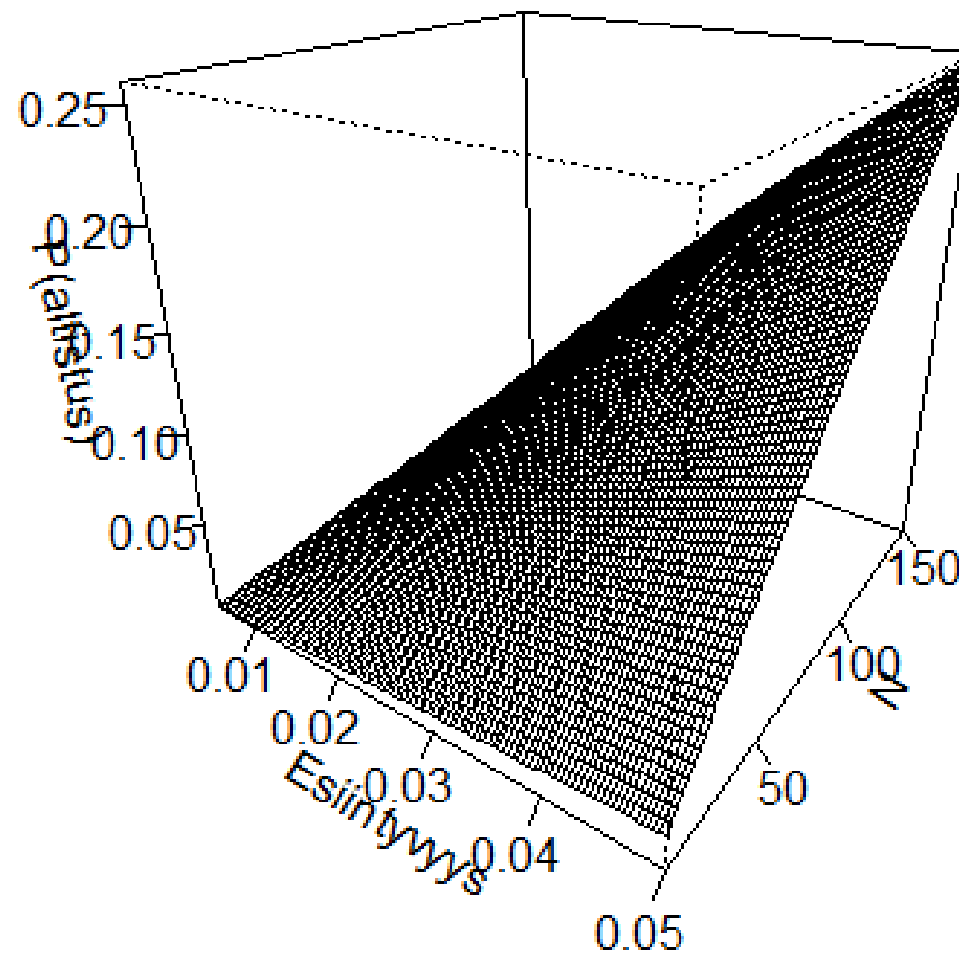
Kiitos!

Jukka.Ranta@ruokavirasto.fi

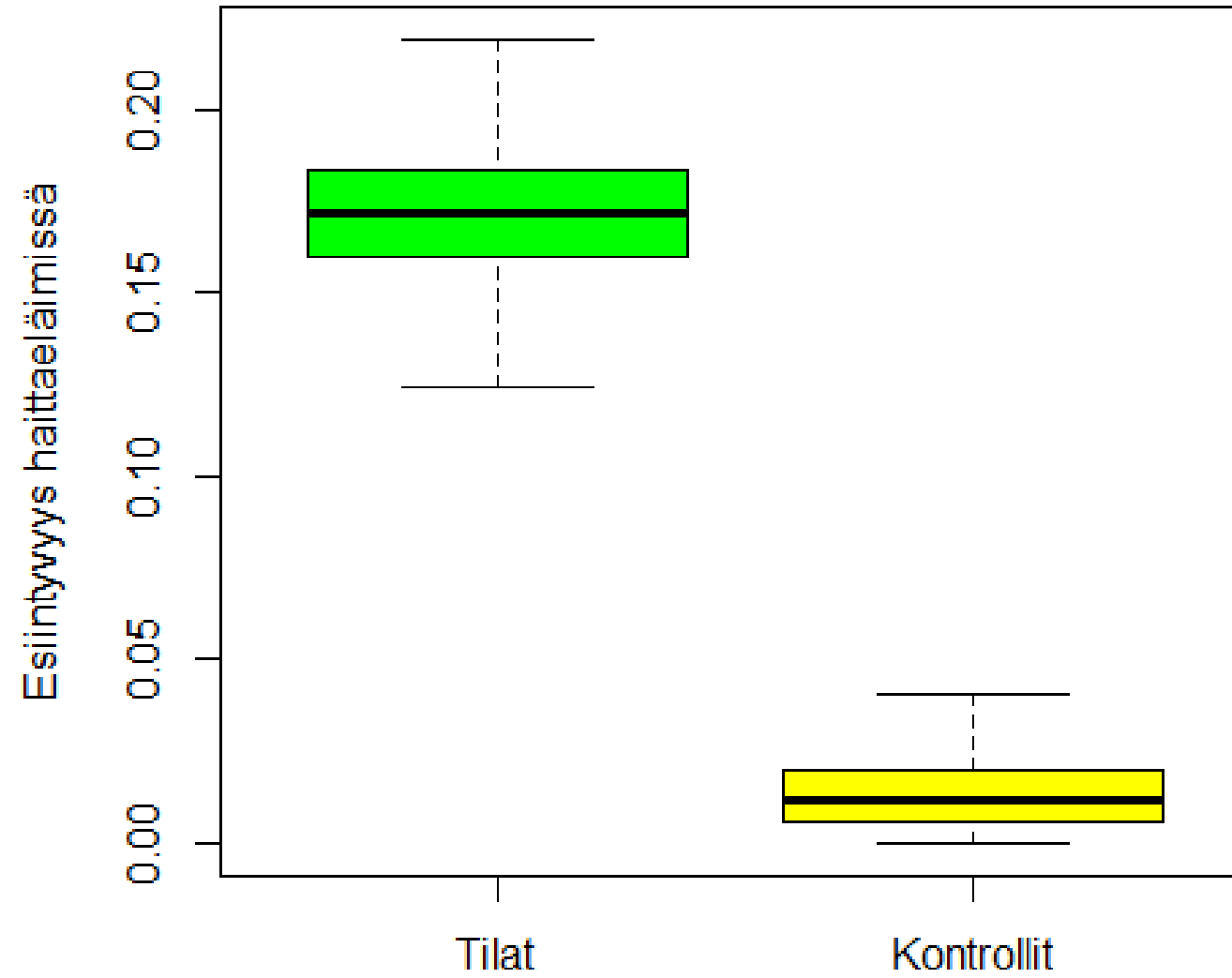
**Altistumisen
todennäköisyys**
esiintyvyyden p ja
jyrsijöiden määrän N
funktiona:

$$P = 1 - (1 - 0.04 * p)^N$$

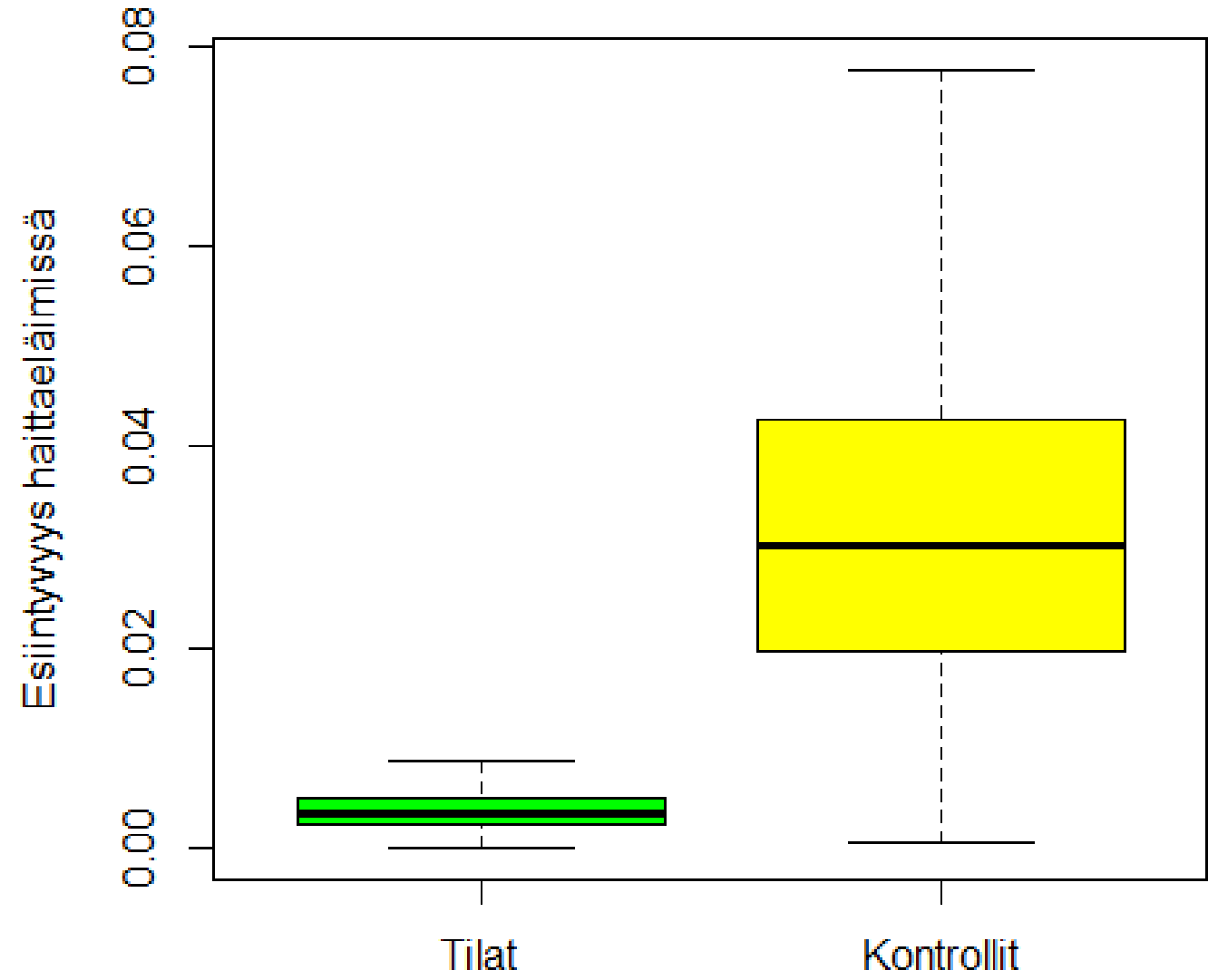

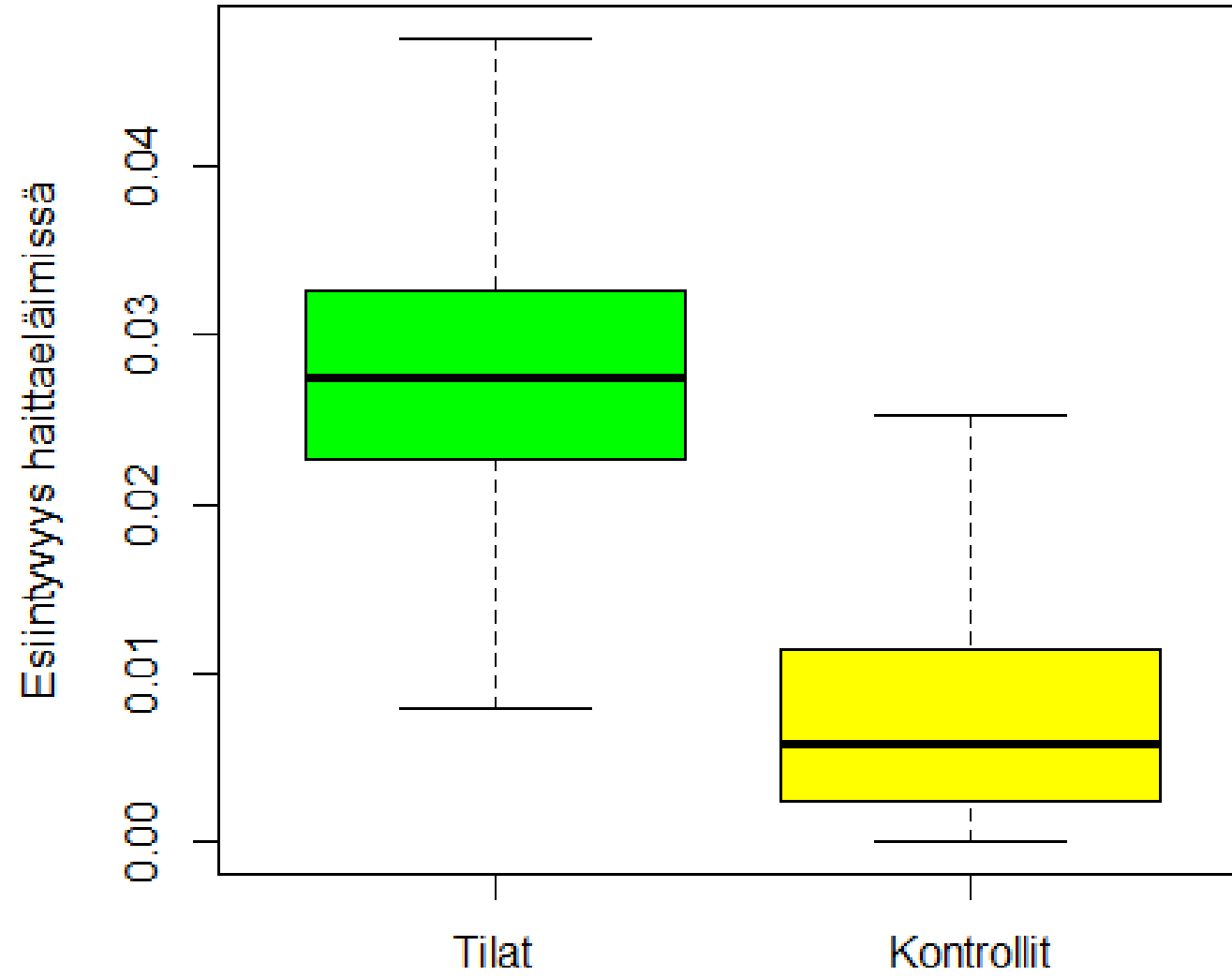
Kampylobakteeri

Salmonella

Yersinia

STEC

